

การสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวันทาง FM 92.50 MHz

ชัยศิลป์ คนคล่อง*
ดร.โสภัทร นาสวัสดิ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวันทาง FM 92.50 MHz” มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน 2. เพื่อศึกษาเนื้อหาข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวัน 3. เพื่อศึกษารูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน 4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการหมุนตามวัน การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวันทาง FM 92.50 MHz” ในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน ในฐานะผู้ดำเนินรายการหรือผู้ส่งสาร (Sender) มีส่วนเกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมตามกระบวนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทุกขั้นตอน ทำหน้าที่เตรียมบทวิทยุประจำวันใช้เวลาอย่างน้อย 7 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 10.00-17.00 น. เตรียมความพร้อมศึกษาข้อมูลเป็นอย่างดี มีความรอบรู้ มีมิติด้านการสื่อสารในกระบวนการทางการเมืองในฐานะสื่อมวลชนที่ถ่ายทอดข่าวสารไปสู่ประชาชนและผู้นำ มีทักษะการสื่อสารดีมีประสบการณ์สูงในด้านการนำเสนอข่าวการเมือง คำนึงถึงคุณค่าข่าว มีหลักเกณฑ์การพิจารณาข่าวการเมืองที่ดีมีคุณภาพให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย Update ข้อมูลข่าวสารระหว่างออกอากาศตลอดเวลา มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีพลัง ตรงไปตรงมา มีความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร (Source Credibility) จนผู้ฟังยอมรับ ส่วนผู้ดำเนินรายการร่วมมีเวลาซักซ้อมเตรียมบทวิทยุอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ ผู้ดำเนินรายการทุกคนติดตามข่าวสารช่องทางอื่น ๆ ด้วยและมีประสบการณ์ด้านงานข่าววิทยุทุกคน

* นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** อาจารย์ที่ปรึกษา

2. เนื้อหาข่าวการเมืองในรายการหมุ่นตามวัน ที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 17.15-19.00 น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ทางคลื่นความถี่ FM 92.50 MHz ตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน-วันที่ 29 มิถุนายน 2555 รวมทั้งสิ้น 60 ครั้ง พบว่า เนื้อหาข่าวที่นำเสนอมีความหลากหลาย แต่เน้นเนื้อหาข่าวการเมือง โดยเฉพาะเดือนเมษายน-มิถุนายน 2555 มีจำนวน 971 ข่าว พบว่า มีการนำเสนอความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง มากที่สุดจำนวน 402 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมาคือข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้านหรือนักการเมือง มีจำนวน 259 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.67 และข้อมูลเชิงลึกในประเด็นข่าวการเมืองที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศมีจำนวน 113 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 11.64 นอกจากนี้ นางฟองสนาน จามรจันทร์ มีบทบาทในการชี้แนะประเด็นการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ทั้งข่าวการเมืองและข่าวอื่น รวมทั้งนำเสนอข่าวข่าขัณฑ์หรือแทรกประสพการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวในเรื่องนั้น ๆ หรือระหว่างออกอากาศด้วย

3. รูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองในรายการหมุ่นตามวัน เป็นลักษณะการเล่าข่าวมีนางฟองสนาน จามรจันทร์ เป็นผู้ดำเนินรายการและผู้ดำเนินรายการร่วมรวม 2 คนเล่าข่าวโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่เป็นทางการมีการเล่าข่าวและพูดคุยรับ-ส่งกันดีสร้างความเป็นกันเองทำให้ผู้ฟังรายการไม่เบื่อ โดยเฉพาะนางฟองสนาน จามรจันทร์ มีลีลาและน้ำเสียงแหลมเล็กออกเสียงชัดถ้อยชัดคำเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้ มีการแบ่งช่วงรายการออกเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ไต่เตล่รายการ ช่วงที่ 2 ช่วงการนำเสนอข่าวการเมืองและข่าวอื่นทั่วไปที่เกี่ยวข้องมีผลกระทบต่อชาวบ้าน ช่วงที่ 3 การนำเสนอบทเพลงปลุกใจ และช่วงที่ 4 ช่วงคนไทยคุยกัน

4. การมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการหมุ่นตามวันพบว่า นางฟองสนาน จามรจันทร์ จุดประกายในการสร้างเครือข่ายให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการณรงค์ไม่ชายเสียง (มขส.) ในการเลือกตั้งทุกกรณี มีผู้ฟังสมัครเป็นสมาชิก มขส. จำนวน 2,276 ราย ผู้ฟังหลายคนยังได้เข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ กับทางสถานีด้วย ทั้งนี้ วิธีการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการหมุ่นตามวัน 7 ข้อ และจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ฟังสมาชิกไม่ชายเสียง มขส. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 ระบุไม่ลังเลในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกไม่ชายเสียง (มขส.) ส่วนนักการเมืองที่มีบทบาทในสังคมซึ่งเป็นตัวแทนพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านที่ติดตามรับฟังรายการหมุ่นตามวัน เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องและต้องการฟังคลื่นที่เป็นหลักของสังคมของประเทศสลับกับคลื่นที่นำเสนอข่าวสารต่างๆ ในช่วงนั้น พร้อมเห็นว่าการสมัครเป็นสมาชิกไม่ชายเสียง (มขส.) ในรายการหมุ่นตามวัน เป็นกลยุทธ์ในการดึงผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้ บรรณาธิการอาวุโสรายการหมุ่นตามวันยังมีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการหมุ่นตามวันด้วย

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทของสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่สื่อสารข่าวการเมืองไปสู่ประชาชนนั้น ได้พัฒนาเป็นลำดับจวบจนปัจจุบัน สถาบันสื่อมวลชนมีส่วนทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในหลายด้าน เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น อันจะทำให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพตามกรอบของรัฐธรรมนูญ รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงสิทธิพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยซึ่งก่อให้เกิดพลังประชาชน (Empower) สามารถขับเคลื่อนกลุ่มเพื่อต่อรองสิทธิทางการเมือง เกิดการรวมตัวกันเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติในที่สุด

ประชาชนที่รับสื่อทางการเมืองตามช่องทางต่าง ๆ จึงต้องมีการพิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์ข้อมูลด้วยความมีเหตุมีผลและรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงทางการเมือง พร้อมทั้งเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้มีความเข้มแข็งและรู้เท่าทันนักการเมืองและพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองในแต่ละฝ่ายที่ขับเคลื่อนและต่อสู้ทางด้านความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน นำไปสู่ความสามัคคีของประชาชน และส่งเสริมกระบวนการพัฒนาและเรียนรู้ประชาธิปไตยในสังคมไทยไปพร้อมกัน

ในปี 2555 มีประชากร 63 ล้านคน หรือร้อยละ 64 ของคนไทยทั้งประเทศสามารถเข้าถึงกิจการโทรทัศน์ได้ 40 ล้านคน ขณะที่ 12 ล้านคนสามารถเข้าถึงกิจการวิทยุกระจายเสียงมีเพียง 11 ล้านคนเข้าถึงสื่ออื่น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลสูงสุดต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน (คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ใน กสทช. ,2555)

สื่อวิทยุกระจายเสียงมีส่วนช่วยให้ข่าวสารทางการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านและจากหน่วยงานต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันนี้ วิทยุกระจายเสียงมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์มากกว่าแต่ก่อนมาก รัฐบาลแต่ละคณะให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้จัดรายการมากบ้าง น้อยบ้างตามแต่ความใจกว้างและนโยบายของรัฐบาลแต่ละสมัย (ณรงค์ สมพงษ์, 2543 ,น.152)

รายการหมุนตามวัน เป็นรายการเดียวที่นำเสนอข่าวการเมืองและข่าวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศในรอบวัน ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ยาวนานที่สุดเรื่อยมานับจากวันที่ 1 มิถุนายน 2536 เป็นเวลากว่า 23 ปีแล้ว

รายการหมุนตามวัน เป็นรายการที่ให้ข่าวสารความรู้แก่ประชาชนผู้ฟัง ทั้งด้านข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ภาครัฐในฐานะสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นสื่อวิทยุกระจายเสียงของรัฐ ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเห็นความสำคัญในเรื่องความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีคุณธรรม จริยธรรม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและส่งเสริมความสามัคคีของคนในชาติให้เกิดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงการจัดรายการหมุนตามวันเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2550 กรมประชาสัมพันธ์ มีคำสั่งให้นางฟองสนาน จามรจันทร์ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์มาช่วยราชการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และได้เป็นผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันที่สร้างปรากฏการณ์ใหม่ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีเครือข่ายผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านรายการหมุนตามวัน ส่งเสริมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการรณรงค์ไม่ขายเสียง (มขส.) ในการเลือกตั้งทุกกรณี มีผู้ฟังสมัครเป็นสมาชิกจำนวน 2,276 ราย โดยมาจากหลากหลายอาชีพและยังร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ทางสถานีจัดขึ้นพร้อมกับสร้างเครือข่ายผู้ฟังผ่านรายการหมุนตามวันและกิจกรรมอื่นๆอย่างต่อเนื่อง

จากการสำรวจการรับฟังรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ปี 2555 มีค่าร้อยละของจำนวนผู้ฟังรายการวิทยุเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ มีค่าร้อยละของจำนวนผู้ฟังรายการ “หมุนตามวัน” ที่ร้อยละ 82.67 โดยเป็นช่วงที่นางฟองสนาน จามรจันทร์ เป็นผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันกับผู้ดำเนินรายการร่วม เปรียบเทียบกับผลสำรวจพฤติกรรมและความพึงพอใจผู้รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ปี 2558 พบว่า รายการของวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบรายการข่าวมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.89 โดยกลุ่มตัวอย่างจาก กรุงเทพฯ ปริมณฑล ระบุชื่นชอบคุณสัญญา ภัคดีโพธิ์ร้อยละ 22.09 ทั้งนี้ ช่วงเวลาดังกล่าวนายสัญญา ภัคดีโพธิ์ เป็นผู้ดำเนินรายการกับผู้ดำเนินรายการร่วม รวมระยะเวลาประมาณ 3 ปีที่นางฟองสนาน จามรจันทร์ ได้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดและไม่ได้ดำเนินรายการหมุนตามวัน มีสัดส่วนความแตกต่าง ร้อยละ 60.58 สะท้อนถึงผลตอบรับจากผู้ฟังที่ติดตามรับฟังรายการหมุนตามวันลดลง

จากข้อมูลต่างๆ ที่น่าสนใจข้างต้น นับเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา “การสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวันทาง FM 92.50 MHz” ในขณะที่นางฟองสนาน จามรจันทร์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการที่มีฝีปากกล้าสามารถเล่าข่าวการเมืองที่หลายคนคิดว่าเป็นเรื่องหนักให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย ทำไมจึงมีผู้ฟังพูดถึงและติดตามฟังกันทั้งประเทศและยังสามารถดึงผู้ฟังให้มีส่วนร่วมในรายการได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงอยากค้นหาคำตอบเป็นอย่างยิ่ง

2. ปัญหานำวิจัย

งานวิจัยนี้แบ่งปัญหานำวิจัยออกเป็น 4 ข้อ ได้แก่ 1.กระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวันเป็นอย่างไร 2. เนื้อหาข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวันเป็นอย่างไร 3.รูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวันเป็นอย่างไร 4.การมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการหมุนตามวัน เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1.กระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองसन จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน 2.เนื้อหาข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวัน 3.รูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวัน และ 4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการหมุนตามวัน

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ของผลงานวิจัยนี้ 1.สามารถนำกระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองसन จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับการผลิตรายการวิทยุอื่น ๆ ได้ 2.สามารถประยุกต์เนื้อหาข่าวการเมืองที่นำเสนอในรายการหมุนตามวันไปใช้ประโยชน์ในรายการอื่นได้ 3.สามารถประยุกต์รูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวันไปใช้ประโยชน์ในรายการอื่นให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 4.เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ฟังผ่านรายการหมุนตามวัน ซึ่งเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ขยายไปถึงคนในสังคมให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการสื่อสารข่าวการเมืองอื่นต่อไป เป็นมิติใหม่ในการทำงานด้านสื่อสารมวลชน

5. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย และใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1.แนวคิดการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง 2.แนวคิดเกี่ยวกับข่าว 3.แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง 4.ทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล 5.แนวคิดความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร 6.แนวความคิดการกำหนดวาระข่าวสาร 7.แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสื่อภาครัฐ 8.ทฤษฎีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม 9.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าววิทยุกระจายเสียง การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าว จำนวน 4 เรื่อง และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วม ที่คล้ายคลึงกับการศึกษาในครั้งนี้

6. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองसन จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน จากการศึกษาพบว่า นางฟองसन จามรจันทร์ คือ ผู้ดำเนินรายการที่ได้เตรียมความพร้อมศึกษาข้อมูลมาเป็นอย่างดี รู้รอบทุกเรื่องเพื่อไม่ให้ตกข่าว และนำข่าวนั้นนำเสนอในรูปแบบการบอกเล่าข่าวสู่ผู้ฟังทุกวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 17.15-19.00 น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ทางคลื่นความถี่ FM 92.50 MHz ทำหน้าที่เตรียมบทวิทยุ

ประจำวันโดยใช้เวลาอย่างน้อย 7 ชั่วโมง คือ ตั้งแต่เวลา 10.00-17.00 น. และ Update ข่าวตลอดการดำเนินรายการ ส่วนผู้ดำเนินรายการร่วมมีเวลาซักซ้อมเตรียมตัวดูบทวิทยุอย่างน้อย 1 ชั่วโมง และมีการติดตามข่าวสารช่องทางอื่น เพื่อเก็บข้อมูลข่าวสารในแต่ละวันเพื่อให้เท่าทันสถานการณ์ ทั้งนี้ผู้ดำเนินรายการทุกคนมีประสบการณ์ด้านงานวิทยุอย่างน้อย 20 ปี

จุดเด่นของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันในกระบวนการสื่อสารคือ มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตรายการวิทยุ ตั้งแต่

1. ขั้นตอนการเตรียมการ

1.1 วางแผนการผลิตรายการหมุนตามวัน ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1. วางแผนหาข่าวอย่างน้อย 7 ชั่วโมง อ่านหนังสือพิมพ์ 4 ฉบับและติดตามทางเว็บไซต์

2. วางแผนลำดับการเสนอข่าว

3. วางแผนเสนอหัวข้อข่าว เนื้อหาข่าวและรายละเอียดข่าวที่จะนำเสนอ

4. วางแผนค้นหาเรื่องตลกเรื่องแปลกและเรื่องขำขัน

5. วางแผนเรื่องเพลงที่จะเปิดหลังเวลา 18.00 น.

1.2 ขั้นตอนการเขียนบท นางฟองสนาน จามรจันทร์ เป็นผู้เขียนบทเอง โดยให้ความสำคัญในด้านคุณค่าข่าว ประเด็นที่ประชาชนสนใจและข่าวที่มีผลกระทบต่อประชาชนจะถูกคัดเลือกมาอยู่ลำดับต้นๆ ของบทวิทยุในวันนั้น โดยเน้นความสด ครบถ้วน รอบด้าน ทันสถานการณ์ เน้นสัญชาตญาณของการเป็นคนข่าว

1.3 การเตรียมการด้านอุปกรณ์ทางเทคนิค นางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการและทีมงานจะเตรียมการด้านอุปกรณ์ทางเทคนิคเพื่อสนับสนุนการดำเนินรายการ ดังนี้ Flash Drive บันทึกข้อมูลบท เพลงประกอบ อุปกรณ์ไมโครโฟนและหูฟัง และโน้ตบุ๊กจำนวน 2 เครื่องโดยทีมงานจะเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้

2. ขั้นตอนการซ้อมก่อนออกอากาศ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันทุกคนได้ดูบทแล้ว ซักซ้อมข้อมูลข่าวสารก่อนออกอากาศทุกครั้ง พร้อมปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนออกอากาศ นางฟองสนาน จามรจันทร์ ดำเนินรายการหมุนตามวันสดทุกครั้ง พูดเป็นธรรมชาติมีสีสัน มีความเข้าใจเนื้อหาข่าวจึงถ่ายทอดให้ผู้ฟังได้เข้าใจง่าย และยังสามารถให้ข้อมูลย้อนหลังที่เกี่ยวข้องกับข่าวที่นำเสนอที่เป็นประโยชน์กับผู้ฟัง หรือเป็นข้อมูลที่ผู้ฟังควรรับทราบเพื่อการรับรู้ข่าวสารที่รอบด้านมากขึ้น การที่ผู้ดำเนินรายการทำเช่นนี้ ยิ่งแสดงให้เห็นว่านางฟองสนาน จามรจันทร์ ได้สั่งสมประสบการณ์ในเรื่องข้อมูลข่าวสารมาอย่างยาวนานและพร้อมที่จะนำเสนอสู่ผู้ฟัง ทั้งนี้ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันเป็นผู้มีไหวพริบปฏิภาณ มีสติมีใจจดจ่อในการทำหน้าที่และคำนึงถึงการใช้ภาษาไทย มั่นใจในการใช้ภาษาถิ่น และ Update ข่าวสารระหว่างจัดรายการหมุนตามวันตลอดเวลา การออกอากาศสดแต่ละครั้งจึงดำเนินไปอย่างราบรื่น

4. ชั้นประเมินรายการหมุนตามวัน เป็นรายการที่ได้รับความนิยมสูงมาก โดยเฉพาะในช่วงที่นางฟองสนาน จามรจันทร์ เป็นผู้ดำเนินรายการ มีการประเมินผลจากการพูดถึงปากต่อปากและผู้ฟังสะท้อนออกมา เช่น โทรศัพท์เข้าไปชื่นชมระหว่างจัดรายการ การส่งจดหมายมาร่วมกิจกรรม การมารับของที่ระลึกที่สถานี การสัมภาษณ์ผู้ใหญ่ระดับประเทศ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานีจัดขึ้น ล้วนแล้วคือผลสะท้อนจากผู้ฟังที่มีต่อรายการหมุนตามวัน

ขณะที่ สมาชิกไม่ชายเสียง (มขส.) ทุกคนเชื่อมั่นในตัวนางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการที่ทำหน้าที่สื่อสารข่าวการเมืองและข่าวอื่นๆ ผ่านรายการหมุนตามวัน ซึ่งทำหน้าที่ในฐานะผู้ส่งสารที่มีความน่าเชื่อถือไปยังผู้ฟัง

ส่วนนักการเมืองผู้มีบทบาทในสังคม ตัวแทนพรรคการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ตามหลักเกณฑ์ในระเบียบวิธีวิจัย โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก (Dept Interview) นายแพทย์สุรวิทย์ คนสมบูรณ์ อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข สังกัดพรรคเพื่อไทย และ นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ฟังรายการหมุนตามวันเฉลี่ย 2-3 วัน/สัปดาห์ เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง พร้อมระบุ ตัวผู้จัดคือนางฟองสนาน จามรจันทร์ มีจุดเด่นในการเล่าข่าว รวมทั้งยังมีข้อมูลประกอบ ได้ความรู้เพิ่ม ทำให้รายการน่าสนใจมากขึ้น

สรุปได้ว่า ในกระบวนการสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวัน ในฐานะผู้ส่งสาร (Sender) ในกระบวนการสื่อสาร ตามทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล (Berlo) ทั้งเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะ (Characteristics) ของผู้ส่งสาร คือเป็นผู้มีความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร (Source Credibility) ที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้ฟังยอมรับในการนำเสนอข่าวการเมืองและข่าวต่างๆ รวมทั้งเชิญร่วมกิจกรรมต่างๆ กับทางรายการและทางสถานี ทั้งยังเป็นผู้กระทำหน้าที่ทางการเมืองในฐานะสื่อมวลชนสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ในกระบวนการสื่อสาร ตามทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล (Berlo) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการนำเสนอข่าวการเมืองให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว วิเคราะห์ข่าวการเมืองได้ดีมีข้อมูลแน่นและยังสามารถดึงดูดผู้ฟังให้ติดตามรับฟังรายการอย่างเหนียวแน่น

2. เนื้อหาข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวัน จากการศึกษาเทปรายการหมุนตามวันที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 17.15-19.00 น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ทางคลื่นความถี่ FM 92.50 MHz ตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน - วันที่ 29 มิถุนายน 2555 รวมทั้งสิ้น 60 ครั้ง พบว่า เนื้อหาข่าวการเมืองเดือน เมษายน-มิถุนายน 2555 มีจำนวน 971 ข่าว พบว่า มีการนำเสนอความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง มากที่สุด จำนวน 402 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมาคือข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้านหรือนักการเมือง มีจำนวน 259 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.67 และข้อมูลเชิงลึกในประเด็นข่าวการเมืองที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศมีจำนวน 113 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 11.64

ผู้ฟังสมาชิกไม่ชายเสียง (มขส.) ทุกคน ระบุว่าชอบการนำเสนอข่าวการเมืองและข่าวอื่น ๆ ทางรายการหมุนตามวันของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ได้ติดตามข่าวสารการเมืองในรอบวันและข่าวอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศแล้ว นอกจากนี้ ยังได้สาระความรู้เพิ่มเติมจากการเล่าข่าวที่นำประสบการณ์ตรงมาแทรกระหว่างดำเนินรายการ รวมทั้งข่าวข่าขั้น เกร็ดเล็กเกร็ดน้อยแทรกในรายการ ที่ผู้ดำเนินรายการสามารถเล่าข่าวได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้ นางฟองสนาน จามรจันทร์ ให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวทุกประเด็น

ดังนั้น สรุปได้ว่า ความน่าเชื่อถือในฐานะสื่อมวลชนและผู้ส่งสาร (Sender) ที่นำเสนอเนื้อหาข่าวการเมืองและข่าวอื่น (Message) ผ่านรายการหมุนตามวันซึ่งเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ผู้ฟัง (Receiver) มีความน่าเชื่อถือด้วยองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารและทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล (Berlo) และทำให้ทุกอย่างเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง และกรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐบาลกับประชาชน ตลอดจนระหว่างประชาชนด้วยกัน โดยวิธีการให้ข่าวสารความรู้ ข้อเท็จจริง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเสนอรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่โน้มน้าวชักจูงประชาชนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกับรัฐบาลและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ตามแนวทางที่ถูกที่ควรในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และนางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันมีความสำคัญอีกประการหนึ่ง จากการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ด้านเนื้อหาข่าวการเมืองเพื่อเสนอในรายการหมุนตามวัน โดยคำนึงถึงคุณค่าข่าวด้วย

3. รูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวัน พบว่า เป็นลักษณะการเล่าข่าวที่มีนางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการกับผู้ดำเนินรายการร่วมรวมเป็น 2 คนเล่าข่าวสารสถานการณ์ปัจจุบันไปสู่ผู้ฟัง โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่เป็นทางการ มีการเล่าข่าวและพูดคุยรับ-ส่งกันดี สร้างความเป็นกันเองทำให้ผู้ฟังรายการไม่เบื่อ โดยเฉพาะนางฟองสนาน จามรจันทร์ มีลีลาและน้ำเสียงแหลมเล็กออกเสียงชัดถ้อยชัดคำเป็นเอกลักษณ์

ตลอดช่วงศึกษาวิจัย ผู้ดำเนินรายการสลับกันมาทำหน้าที่ดำเนินรายการจำนวน 4 คน ดังนี้ 1.นางฟองสนาน จามรจันทร์ จำนวน 56 ครั้ง 2.นางสาวภัทรา ลำเจียก จำนวน 59 ครั้ง 3.นางสาวพรพัฒนา สิงคเสลิต จำนวน 4 ครั้ง และ 4.นายสัตยญา ภัคดีโพธิ์ จำนวน 1 ครั้ง

ในการศึกษารูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองในรายการหมุนตามวัน พบว่า มีการแบ่งช่วงรายการออกเป็น 4 ช่วง ได้ดังนี้ ช่วงที่ 1 ไตเต็ลรายการ เป็นเสียงที่นำเข้าสู่รายการ มีดนตรีประกอบเสียงพูดรวมเป็นไตเต็ลรายการหมุนตามวัน ความยาว 20 วินาที โดยใช้เสียงนายบุญมา ศรีหมาด ผู้ประกาศข่าวของสถานี ซึ่งเสียงมีความหนักแน่น มีพลังชูโรงก่อนเข้ารายการ ช่วงที่ 2 ช่วงการนำเสนอข่าวการเมืองและข่าวอื่นทั่วไปที่เกี่ยวข้องมีผลกระทบต่อชาวบ้าน แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1.การนำเสนอข่าวการเมืองเฉลี่ยอย่างน้อยวันละ 60 % 2.ข่าวอื่นทั่วไปที่

เกี่ยวข้องมีผลกระทบต่อชาวบ้านเฉลี่ยอย่างน้อยวันละ 40 % และยังพบว่า หากช่วงเวลาที่ดำเนินรายการในวันสำคัญ หรือมีข่าวสารเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ชาติ ศาสนา ผู้ดำเนินรายการจะนำเสนอเป็นลำดับแรกหรือตลอดรายการชั่วโมงแรกและแทรกข่าวต่าง ๆ ชั่วโมงที่ 2 ช่วงที่ 3 การนำเสนอบทเพลงปลุกใจ หลังเคารพธงชาติเวลา 18.00 น. ส่วนใหญ่นำเพลงปลุกใจให้รักชาติหรือเปิดเพลงเก่าที่หาฟังยากพร้อมที่มาของเพลง หรือบทเพลงที่เข้ากับสถานการณ์ในช่วงนั้น ซึ่งนางฟองสนาน จามรจันทร์ และผู้ดำเนินรายการร่วมเป็นผู้คัดเลือกเพลง ตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน- 29 มิถุนายน 2555 มีการเปิดเพลงปลุกใจในรายการหมุนตามวัน หลังเคารพธงชาติ เวลา 18.00 น. จำนวน 11 เพลง โดยเพลงอนุสติเปิดบ่อยที่สุดจำนวน 3 ครั้ง เฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง และช่วงที่ 4 ช่วงคนไทยคุยกัน จากการศึกษาเทปรายการตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน -29 มิถุนายน 2555 รวมทั้งสิ้น 60 ครั้ง มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการ ในช่วงคนไทยคุยกัน โดยมีทั้งเปิดสายหน้าไมค์และฝากข้อความไว้หลังไมค์ จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ 1. วันที่ 13 เมษายน 2555 มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการจำนวน 7 สาย 2. วันที่ 8 มิถุนายน 2555 มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการจำนวน 9 สาย และ 3. วันที่ 27 มิถุนายน 2555 มีการเปิดสายให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาในรายการ จำนวน 1 สาย โดยบรรยากาศในการเปิดสายช่วงคนไทยคุยกันมีความหลากหลาย การนำเข้าสู่ช่วงคนไทยคุยกันในรายการหมุนตามวัน ไม่มีรูปแบบตายตัว บางครั้งขึ้นอยู่กับประเด็นการนำเสนอข่าวการเมืองหรือข่าวนั้น ๆ ที่ผู้ดำเนินรายการอยากให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย อย่างไรก็ตาม รูปแบบการนำเสนอรายการหมุนตามวันคือ มี ผู้ดำเนินรายการ 2 คน มีการเล่าข่าวไม่เป็นทางการ มีพูดคุยรับ-ส่งกัน นี้คือ สไตลล์ของรายการหมุนตามวัน

4. การมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการหมุนตามวัน การมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการหมุนตามวัน นั้น ประกอบด้วย วิธีการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการหมุนตามวัน 7 ข้อ มีดังนี้ 1. โทรศัพท์เข้าในรายการทั้งหน้าไมค์หลังไมค์ 2.การส่งจดหมายและไปรษณียบัตรเข้ามาเพื่อร่วมกิจกรรม 3.การเข้าร่วมกิจกรรมกับรายการหมุนตามวันและรายการอื่นของทางสถานี 4.การสมัครเป็นสมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) 5.การเดินทางมารับของที่ระลึกจากทางรายการ 6.การมาร่วมเป็นอาสาสมัครสนับสนุนกิจกรรมที่ทางรายการจัดขึ้นและ 7.การส่งสิ่งของฝากผู้ดำเนินรายการหรือบริจาคสิ่งของเพื่อร่วมจัดกิจกรรมในรายการ

ทั้งนี้ นางฟองสนาน จามรจันทร์ ยังส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ เช่น การแจกเมล็ดพันธุ์พืช แจกต้นไม้เพื่อให้คนปลูกป่า 7 ชั้นตามแนวคิดเพิ่มพื้นที่ป่าตามรอยพ่อ แจกหนังสือ เป็นต้น บางครั้งมีอาสาสมัครมาช่วยดำเนินการ

ผู้ฟังรายการหมุนตามวันมีส่วนร่วมทุกรูปแบบ ทั้งนี้ เป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประกอบด้วย Cooperation หมายถึง การเป็นหุ้นส่วน โดยสะท้อนจากรูปแบบการมีส่วนร่วมข้างต้น ที่เห็นชัดเจนคือ การเป็นสมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) ที่มีรายงานบันทึกข้อมูลไว้ ตั้งแต่ปี 2550-2554 จำนวน 2,276 ราย รับฟังรายการหมุนตามวันเฉลี่ย 3-5 วัน/สัปดาห์ มีการร่วม

ทำกิจกรรมขณะออกอากาศแสดงสัญลักษณ์ไม่ขายเสียง (มขส.) ระดับการมีส่วนร่วม ขึ้นอยู่กับความสะดวกและความสนใจต่อประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเชิญชวนในรายการ ประชาชนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นในรายการหมุนตามวันและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่รายการจัดขึ้นและการติดตามรับฟังรายการอื่นๆ ของทางสถานีด้วย ผู้ฟังสมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 ระบุไม่ลังเลในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) และมองว่าเป็นการชี้แนะสังคม คือความภูมิใจ และเป็นพื้นฐานการไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้ ผู้ฟังมีอิสรภาพและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางรายการหมุนตามวันจัด ขณะที่สมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) ยังต่อยอดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในช่วงเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองด้วย เช่น การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองที่ตรงตามเจตคติของตน สำหรับการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมสมัครสมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) หรือมีแจกของที่ระลึกในรายการหมุนตามวัน นั้น นักการเมืองผู้มีบทบาทในสังคมมองว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นกลยุทธ์ในการดึงผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้มีกิจกรรมร่วมกัน ด้านบรรณาธิการอาวุโสรายการหมุนตามวัน นายปัญญา ชมจำปี บรรณาธิการอาวุโส คือผู้อยู่เบื้องหลังกิจกรรมต่างๆ ที่นางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการเริ่มต้นโดยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลรายชื่อผู้ฟังจากทั่วประเทศที่สมัครเป็นสมาชิกไม่ขายเสียง (มขส.) 2,276 ราย และยังเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฟังรายการอื่นๆ ของทางสถานี มีประสบการณ์ด้านการเป็นผู้ประกาศ ผู้สื่อข่าวประจำรัฐสภามากกว่า 20 ปี บรรณาธิการข่าวและรายการอย่างน้อย 5 ปี จึงสามารถต่อยอดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี มีทีมงานที่เข้มแข็งคอยสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ และขยายการสร้างเครือข่ายผู้ฟังไปในรายการอื่นของทางสถานีด้วย

7. การค้นพบสูตรหรือโมเดลของการจัดรายการข่าวการเมืองทางวิทยุ “นกพิราบ 6 ส” จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารข่าวการเมืองของนางฟองสนาน จามรจันทร์ ในรายการหมุนตามวันทาง FM 92.50 MHz” ทำให้ผู้วิจัยค้นพบ สูตรหรือโมเดลของการจัดรายการข่าวการเมืองทางวิทยุ “นกพิราบ 6 ส” ซึ่งได้แบบอย่างมาจากนางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันและองค์ประกอบอื่นที่มีประโยชน์จากงานวิจัย เป็นสูตรที่ดึงเอาจุดเด่นของนกพิราบมาเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงงานด้านสื่อสารมวลชน โดยเปรียบนกพิราบเป็นผู้ดำเนินรายการคือ ผู้ส่งสาร (Sender) ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนตามแนวคิดสั้นๆ ว่า “*สะสมความรู้ ดูให้เห็น พูดให้เป็น เน้นจริงใจ บินลงไปหา ขาเกาะติด ชีวิตพิราบผัน ยึดมั่นจรรยาบรรณสื่อ*” ดังนี้

1. ส่วนหัว-สะสมความรู้ ต้องเป็นนักอ่านที่ยอดเยี่ยม อ่านหนังสือพิมพ์อย่างน้อย 4 ฉบับ เช่น กรุงเทพธุรกิจ คมชัดลึก ไทยโพสต์ สะสมความรู้เก็บข้อมูลไว้
2. ส่วนตา -ดูให้เห็น หาข้อมูล update ข่าวตลอด ต้องเตรียมความพร้อมด้านการติดตามข่าวสาร Update ข่าวการเมืองและข่าวอื่นๆ แม่นยำ น่าเชื่อถือ
3. ส่วนปาก-พูดให้เป็น มีเอกลักษณ์ลีลาเฉพาะตัว เล่าข่าวดีมีมุข ต้องรักในงานวิทยุ เล่าข่าวให้เป็นกันเอง มีการพูดคุยรับ-ส่งกัน แทรกมุขตลกข่าวขำขันให้มีสีสัน

4. ส่วนตัว-เน้นจริงใจ มีความจริงใจกับทุกคน มีประสบการณ์ด้านงานวิทยุ สังคม ปรากฏการณ์ครบรอบด้าน ต้องศึกษาหาความรู้ข้อมูลเชิงลึกจากคอลัมน์ข่าวการเมืองและข่าวอื่นใน และต่างประเทศ หาข้อมูลประวัติบุคคล สารคดีและเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

5. ส่วนปีกและหาง-ส่วนปีกและหาง-บินลงไปหา ต้องลงพื้นที่จริงเพื่อศึกษาและหา ข้อมูลข่าวและแหล่งข่าวให้รู้ลึกรู้จริง ครบถ้วน อ้างอิงแหล่งข่าวสร้างความน่าเชื่อถือ

6. ส่วนขา-ขาเกาะติด ชีวิตพิราบบัน ยึดมั่นจรรยาบรรณสื่อ ต้องศึกษาหาความรู้ ข้อมูลเชิงลึกของข่าว เกาะติดไม่ตกข่าว ยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ กำหนดวาระข่าวสารด้วย สัจจะตามความเป็นคนข่าว อย่างไรก็ตาม ผู้สนใจสามารถนำสูตรหรือโมเดลของการจัดรายการ ข่าวการเมืองทางวิทยุ “นกพิราบ 6 ส” ของผู้วิจัยประยุกต์ใช้ในการผลิตรายการวิทยุอื่นได้

7. ข้อจำกัด

1. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยเว้นช่วงในการศึกษาวิจัยไว้นาน จนกระทั่ง นางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวันได้เกษียณอายุราชการก่อน กำหนด จึงทำให้ต้องเร่งเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยให้สำเร็จ

2. ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 4 ข้อ ภายหลังลงมือเก็บข้อมูลศึกษาวิจัยแล้ว พบว่ามีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยจำนวนมาก แต่มีระยะเวลาจำกัดประมาณ 1 เดือนเท่านั้น จึงได้เรียนรู้ว่าผู้วิจัยจมอยู่กับข้อมูลมากเกินไป

3. การประสานงานนัดหมายสมาชิกกลุ่มไม่ชายเสียง (มชส.) เพื่อจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เว้นช่วงไปนานมาก ดังนั้น หากมีการวิจัยลักษณะนี้จึงไม่ควรเว้นช่วงการ ศึกษาวิจัยไว้นานเกินไปจนต้องเร่งศึกษาวิจัยให้สำเร็จ

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. ภาครัฐ องค์กรหรือหน่วยงานด้านวิชาชีพสื่อมวลชน ที่อยากให้รายการวิทยุด้าน ข่าวการเมืองของทางสถานีโดนใจผู้ฟัง ควรศึกษาวิจัยนี้เป็นตัวอย่าง พร้อมสามารถประยุกต์สูตร หรือโมเดลการจัดรายการข่าวการเมืองทางวิทยุ “นกพิราบ 6ส” ของผู้วิจัยปรับใช้ในงานได้ทันที

2. แม้ผลการวิจัยจะพบว่า นางฟองสนาน จามรจันทร์ ผู้ดำเนินรายการหมุนตามวัน เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดและไม่ได้ดำเนินรายการหมุนตามวันแล้ว แต่รายการยังคงอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรปรับผู้ดำเนินรายการหญิงเข้าไปและพัฒนารายการให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมใช้ เครื่องข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า

9 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ว่ารายการวิทยุประเภทเดียวกัน ช่วงเวลาเดียวกันมีการสื่อสารข่าวการเมืองในรายการอย่างไร เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนารายการเล่าข่าวของทางสถานีต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัยให้มีข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยเพิ่มแบบสอบถามเชิงปริมาณด้านความคิดเห็นของผู้ฟังที่มีต่อรายการหมุนตามวันในปัจจุบันด้วย เพื่อผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนารายการและผลิตรายการวิทยุอื่น ๆ ได้ด้วย

3. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการทำงานของผู้สื่อข่าว ผู้ดำเนินรายการวิทยุหรือคนทำงานด้านสื่อสารมวลชน ยุคเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) หรือ Gen-B (คนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489-2507) กับยุคเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) หรือ Gen-Y (คนที่เกิดอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2540) ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการทำงาน เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการทำงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ กาจนคช. (2548). แนวทางการนำเสนอข่าวประจำวัน ภาค 19.00 น. ของสำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติยาวิที นิลวรรณ. (2537). การวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวสารในหนังสือพิมพ์ช่วงวิกฤติการณ์การเมืองของไทย (ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิระภรณ์ แว่นประชา. (2554). การสื่อสารเพื่อสะท้อนเรื่องราวร้องทุกข์ผ่านรายการวิทยุสาธารณะร่วมด้วยช่วยกัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิระวรรณ ตันกูรอนันท์. (2542). การมีส่วนร่วมและบทบาทผู้นำชุมชนชาวไทยภูเขาในการจัดการวิทยุชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาพิศ มณีวงศ์. (2539). ความเป็นกลางของข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จำนง รังสิกุล. (2527). ศิลปการผลิตรายการวิทยุ-โทรทัศน์. กรุงเทพฯ: พานิชการพิมพ์.
- ณรงค์ สมพงษ์. (2543). สื่อสารมวลชนเพื่องานส่งเสริม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย-เกษตรศาสตร์.
- นันทนา นันทวิโรภาส. (2548). การสื่อสารทางการเมือง : กรณีศึกษาการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของพรรคไทยรักไทย (ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2555). *การสื่อสารทางการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิศิษฐ์ ชวาลาธวัชและคณะ. (2539). *การรายงานข่าวชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชานิเทศศาสตร์. (2539). (พิมพ์ครั้งที่ 1). *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุทธพร อิศรชัย. (2555). *การสื่อสารทางการเมืองกับกระแสโลกาภิวัตน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตนา ทิมเมือง. (2541). *บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะเวทีสาธารณะในการหาเสียงเลือกตั้งทั่วไป 17 พฤศจิกายน 2539* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภ ลำพาย. (2555). *แนวคิดและกระบวนการสื่อสารทางการเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศุภชัย ยาวะประภาษและคณะ. (2557). *การสื่อสารทางการเมืองภาครัฐ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. (2544). *ปีที่ 9 หมุนตามวัน 1 มิถุนายน 2544*. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายการพิมพ์ศูนย์ผลิตเอกสารและเผยแพร่ สำนักพัฒนาการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2534). *การสื่อสารกับการเมือง*. กรุงเทพฯ: ประสิทธิ์ภักดิ์แอนด์พริ้นติ้ง.
- วิฑิต แสงศิริผล. (2553). *การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวการเมืองของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิวพงศ์ เหมือนพะวงศ์. (2552). *การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบรายการข่าว ช่วยชาวบ้านทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศรีประภัสสร สุทธิเสวันต์. (2534). *การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการข่าววิทยุกระจายเสียง* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนธยา ศรีเวียงธวัช. (2541). *การประเมินผลการรับฟังรายการเพื่อการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการ 2 ระบบ A.M. ความถี่ 837 KHz* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบูลย์. (2538). *แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ศึกษาเฉพาะโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ* (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะที่ปรึกษาศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). *รายงานวิจัยการประเมินผลตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมประชาสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ตัวชี้วัดที่ 1.3 ร้อยละความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์.* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ นำเจริญ. (2547). *การวิเคราะห์เนื้อหาที่เสริมสร้างสันติภาพในสื่อมวลชนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการนำเสนอข่าวเขาในหนังสือพิมพ์รายวัน.* (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัญญา ชมจำปี. (2550). *รายงานการรวบรวมรายชื่อสมาชิกไม่ชายเสียง(มขส.)รายการหมุนตามวัน.* (เอกสารรายงาน). กรุงเทพฯ: สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย.
- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค. (2555). *รายงานการวิจัยการประเมินผลตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมประชาสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555(ตัวชี้วัดที่ 4.4 ร้อยละของจำนวนผู้ฟังรายการวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์).* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยงและคณะ. (2536). (บ.ก.), *การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน.* กรุงเทพฯ: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2540). *บทบาทหน้าที่โครงสร้างหน่วยงาน.* สืบค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2559 จาก http://www.prd.go.th/main.php?filename=about_us_role.
- คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ใน กสทช. (2555). *คู่มือ.* สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2555.
- ณรงค์ ชื่นนรินทร์. (2549). *คู่มือการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง.* สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2555 จาก <http://narongthai.com/ma3.html>.
- ภัทรพล คำสุวรรณ. (2552). *การใช้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของคนไทยในรอบ 20 ปี.* สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2555 จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/273823>.
- The elements of Berlo's S-M-C-R . *model of communication.* สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2559 จาก http://financialplanningbodyofknowledge.com/wiki/Types_of_structured_communication
- McNair, B. (1999). *An Introduction to Political Communication.* Routledge Taylor & Francis Group. London and New York.

- Schramm, W. (1964). *Mass media and national development*. Stanford, CA: Stanford University Press
- White, Shirley A. with K.S. Nair and Joseph Ashcroft (eds) (1994) *Participatory Communication: Working for Change and Development*. New Delhi: Sage.
- Tankard, James W., Laura Handerson, Jackie Sillberman, Kriss Bliss, and Salma Ghanem.(1991). *Media Frames: Approaches to Conceptualization and Measurement. Paper presented at the Association for Education in Journalism and Mass Communication*, Boston, MA.